

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Verzoek verlening van verlof tot tenuitvoerlegging van een
buitenlands arbitraal vonnis: zijn aandeelhouders belanghebbenden?**
Koster, H.

Citation

Koster, H. (2024). Verzoek verlening van verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlands arbitraal vonnis: zijn aandeelhouders belanghebbenden? *Bedrijfsjuridische Berichten*, 2024(7), 64-65. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4171896>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4171896>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Verzoek verlening van verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlands arbitraal vonnis: zijn aandeelhouders belanghebbenden?

Bb 2024/15

In deze bijdrage bespreekt de auteur de beschikking van de voorzieningenrechter rechtbank Den Haag van 18 juli 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:10602 over een verzoek tot verlening van verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlands arbitraal vonnis en de vraag of aandeelhouders als belanghebbenden aangemerkt kunnen worden.

De beschikking van de voorzieningenrechter

Deze kwestie zag op een complex geschil met betrokkenheid van buitenlandse rechtspersonen, onder meer uit India en Delaware. Het verzoek om verlof te verlenen tot tenuitvoerlegging van een ICC-vonnis is gebaseerd op het Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechtelijke uitspraken (Verdrag van New York). Uitgangspunt is, zo overweegt de voorzieningenrechter, dat in onderhavige procedure Nederlands procesrecht wordt toegepast (zie artikel III Verdrag van New York). In de beschikking van de voorzieningenrechter komen veel aspecten aan de orde. De vraag waar ik mij in deze bijdrage tot beperk is de vraag of aandeelhouders aan te merken zijn als belanghebbenden in het kader van een verzoek tot verlening van verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlands arbitraal vonnis. De voorzieningenrechter laat zich er als volgt over uit:

“4.5. De beantwoording van de vraag of de aandeelhouders (voldoende) belanghebbend zijn, vindt plaats aan de hand van Nederlands procesrecht (zie hiervoor onder 4.1 en zie ook artikel 10:3 BW). Of een persoon als belanghebbende kan worden aangemerkt is met name afhankelijk van de vraag in hoeverre betrokkene door de uitkomst van de procedure zodanig in een eigen belang kan worden getroffen dat deze daarin behoort te mogen opkomen ter bescherming van dat belang, dan wel in hoeverre deze anderszins zo nauw betrokken is of is geweest bij het onderwerp dat in de procedure wordt behandeld, dat daarin een belang is gelegen om in de procedure te verschijnen (HR 6 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF9440).

4.6. Kern van dit geding is het verzoek tot tenuitvoerlegging van een arbitraal vonnis. Bij de arbitrale procedure (en de arbitrageovereenkomst waarop de arbitrage is gebaseerd) was Devas partij. De aandeelhouders waren geen partij bij de arbitrageovereenkomst en hadden geen (formele) rol in die arbitrageprocedure. In dat licht bezien kan niet worden aangenomen dat de aandeelhouders bij (de uitkomst in) de onderhavige exequaturprocedure in

een eigen belang worden getroffen of dat zij anderszins zo nauw betrokken zijn geweest bij het onderwerp dat in deze procedure wordt behandeld dat zij daarom als belanghebbende moeten worden aangemerkt. Weliswaar hebben zij (naar uit het relaas van DMAI moet worden afgeleid) een afgeleid financieel belang bij de uitkomst van onderhavige procedure doordat de opbrengsten uiteindelijk, deels, aan de aandeelhouders ten goede zullen kunnen komen, maar dat is niet waar het hier om gaat. Aandeelhouders zijn vanzelfsprekend in het algemeen betrokken bij het wel en wee van de rechtspersoon doordat zij zullen of kunnen profiteren van de winsten c.q. uitkeringen van de rechtspersoon, maar die betrokkenheid is niet het ‘belang’ dat gevergd wordt om in een verzoekschriftprocedure als deze als belanghebbende te kunnen worden aangemerkt. De aandeelhouders hebben zich beroepen op hun eigendomsrechten en aangevoerd dat die door het volgens hun onrechtmatige handelen van Antrix (en ook India) worden aangetast. In deze procedure is echter niet aan de orde dat het eigendomsrecht van de aandeelhouders, hun aandelenbezit, wordt aangetast, maar uitsluitend de vraag of het arbitrale vonnis ten uitvoer kan worden gelegd. Verwijzingen naar beslissingen van rechters in het buitenland die deze vraag, op basis van het in die landen toepasselijk recht, wellicht anders benaderen baten de aandeelhouders niet, nu de voorzieningenrechter, als gezegd, oordeelt naar Nederlands recht.

4.7. Slotsom is dat de aandeelhouders door de voorzieningenrechter niet als belanghebbend worden aangemerkt.”

Commentaar

De voorzieningenrechter verwijst in zijn beschikking naar de Scheipar-beschikking van de Hoge Raad van 6 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF9440 waarin de Hoge Raad zich over de vraag heeft uitgelaten wie tot de belanghebbenden zijn te rekenen. In die zaak heeft de Hoge Raad overwogen dat in de in die kwestie relevante wetsbepaling (art. 282 lid 1 Rv) niet in het algemeen is aangegeven wie tot de belanghebbenden in de zin van deze bepaling zijn te rekenen, en dat dit uit de aard van de procedure en de daarmee verband houdende wetsbepalingen moet worden afgeleid. Voor de beantwoording van de vraag of iemand belanghebbende is, zal, zo legt de Hoge Raad in de 2003-uitspraak uit, een rol spelen in hoeverre de persoon door de uitkomst van de desbetreffende procedure zodanig in een eigen belang kan worden getroffen dat deze daarin behoort te mogen opkomen ter bescherming van dat belang of in hoeverre deze anderszins zo nauw betrokken is of is geweest bij het onderwerp dat in

¹ Harold Koster is verbonden aan de Universiteit Leiden.

de procedure wordt behandeld, dat daarin een belang is gelegen om in de procedure te verschijnen.

De kwestie waarover de Hoge Raad zich in 2003 boog, betrof een enquêteprocedure waarin de voormalige bestuurder van de rechtspersoon, die als belanghebbende aangemerkt wenste te worden, onderworpen dreigde te worden aan een onderzoek naar het in het verleden mede door deze bestuurder gevoerde beleid en de gang van zaken in de rechtspersoon. In die zaak oordeelde de Hoge Raad dat de bestuurder als belanghebbende dient te gelden, omdat deze bestuurder voor de periode die hem aangaat voor dat beleid verantwoordelijk zou kunnen worden gehouden.

In deze beschikking van de voorzieningenrechter is de uitkomst een andere. De aandeelhouders worden niet als belanghebbenden aangemerkt. Die uitkomst lijkt over twee schijven te lopen. Van belang is allereerst dat de aandeelhouders geen partij waren bij de arbitrageovereenkomst en geen (formele) rol in die arbitrageprocedure hadden. Deze overweging raakt denk ik de aard van de procedure en de daarmee verband houdende wetsbepalingen die de Hoge Raad noemde als toetssteen. Het betekent dat er niet direct houvast is voor de aandeelhouders. Het tweede onderdeel van de toetsing betreft het zodanig in een eigen belang zijn getroffen, dat de persoon daarin behoort te mogen opkomen ter bescherming van dat belang of in hoeverre de persoon anderszins zo nauw betrokken is of is geweest bij het onderwerp dat in de procedure wordt behandeld, dat daarin een belang is gelegen om in de procedure te verschijnen. Dat tweede onderdeel van de toetsing valt eveneens negatief uit voor de aandeelhouders. De voorzieningenrechter wijst erop dat de aandeelhouders weliswaar een afgeleid financieel belang hebben bij de uitkomst van onderhavige procedure doordat de opbrengsten uiteindelijk, deels, aan de aandeelhouders ten goede zullen kunnen komen, maar dat is niet voldoende om als belanghebbenden te kunnen worden aangemerkt. Die betrokkenheid in financiële zin kwalificeert niet als een belang waarmee men hier als belanghebbende kan worden aangemerkt. In de kern is daarmee het doek gevallen voor de aandeelhouders. Het sluit ook aan bij het geldende leer in Nederland dat een vordering ter zake van de schade aan het vennootschapsvermogen in beginsel slechts aan de vennootschap toekomt en niet aan de aandeelhouder(s). Het Nederlandse recht kent geen afgeleide actie.² In de literatuur is door meerdere auteurs bepleit om een afgeleide actie in Nederland toe te staan.³ Tot op heden evenwel zonder succes. Die lijn doortrekkend, lijkt mij de onderhavige uitkomst inderdaad logisch.

² Zie uitgebreid over de afgeleide actie M.J. Kroeze, *Afgeleide schade en afgeleide actie*, Deventer: Kluwer 2004.

³ Zie voor enkele pleidooien B.F. Assink, 'Vraagtekens rond afgeleide schade', in *Handboek onderneming en aandeelhouder*, Deventer: Kluwer 2012, p. 305-345; M.J.G.C. Raaijmakers en P.A. van der Schee, 'Bescherming van beleggers in beurs-NV's: het enquêterecht als actie- en de 'business judgement rule' als afweermiddel', in: *En na de crisis*, Deventer: Kluwer 2010, p. 200; F. Veenstra, 'Minderheidsaandeelhouders in opstand tegen tegenstrijdig belangtransacties: maar hoe?', *WPNR* (2013) 6970; H. Koster, 'Bespreking van: Puchniak D.W., Baum H. & Ewing-Chow M. (2012), *Derivative Action in Asia: A Comparative and Functional Approach*', *Ondernemingsrecht* 2013/9, p. 350-352.